

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ЗАСОБАМИ ПОРТФОЛІО

Аналіз результатів досліджень вітчизняних та зарубіжних науковців надав нам можливість визначити сутність професійної компетентності майбутніх психологів, охарактеризувати основні теоретичні засади щодо створення моделі формування вищезазначеної компетентності засобами портфоліо.

Професійна компетентність майбутніх психологів виокремлена нами як інтегральна якість особистості майбутніх психологів, що містить сукупність знань, умінь, навичок, ціннісних орієнтацій, мотивів, емоційних, вольових процесів тощо, та спрямована на ефективне здійснення професійної діяльності та самовдосконалення.

Сукупність представлених характеристик може виступати в ролі інструмента в процесі діагностики та розвитку зазначеного феномена, тому потребує чіткої побудови, як передбачає створення моделі формування професійної компетентності майбутніх психологів засобами портфоліо, де структура виокремлюється як взаєморозміщення та певний взаємозв'язок складових частин цілого, внутрішня будова, відноситься до устрою, організації чого-небудь [1, с. 996].

Враховуючи вищезазначене, модель формування професійної компетентності майбутніх психологів засобами портфоліо – це системно-комплексне утворення, що складається з компонентів, які функціонують одночасно, мають між собою взаємовплив та взаємозв'язок, містять змістовну та функційну сутність професійної компетентності майбутніх психологів [2, с. 30]. Компонент, у даному випадку, виступає як складова частина, складник [3, с. 41].

До моделі формування професійної компетентності майбутніх психологів засобами портфоліо нами віднесені такі компоненти (див. рис. 1):

- емоційно-мотиваційний (комплекс ставлень до використання знань, умінь, навичок в професійній діяльності та усвідомлених мотивів, від яких залежить вибір дій щодо вдосконалення професійних вмінь, навичок);
- професійно-особистісний (комплекс професійних і особистісних якостей, властивостей, здібностей, що сприяють ефективній професійній діяльності);
- когнітивно-орієнтаційний (сукупність професійних психологічних знань, умінь, навичок, можливих способів застосування цих знань в професійній діяльності);
- діяльнісно-вольовий (практичне застосування сукупності професійних психологічних знань, умінь, навичок в професійній діяльності).

Кожний компонент моделі формування професійної компетентності майбутніх психологів засобами портфоліо, в свою чергу, містить складові елементи (показники), які характеризують зміст компонентів і дозволяють більше детально дослідити професійну компетентність майбутніх психологів загалом [2, с. 31]. Показник – це свідчення, доказ, ознака, завдяки яким можна оцінити досягнення у розвитку процесу чи явища, які вивчаються [4, с. 215].

Так, емоційно-мотиваційний компонент складається з таких показників: емоційна стабільність; мотивація вибору професійної діяльності; мотивація до професійного навчання; потреби, мотиви та прагнення до успішної професійної діяльності; готовність до саморозвитку в професійній діяльності. Професійно-особистісний компонент включає в себе такі елементи: адекватність самооцінки; професійні якості особистості; професійна спрямованість; професійна ідентичність.

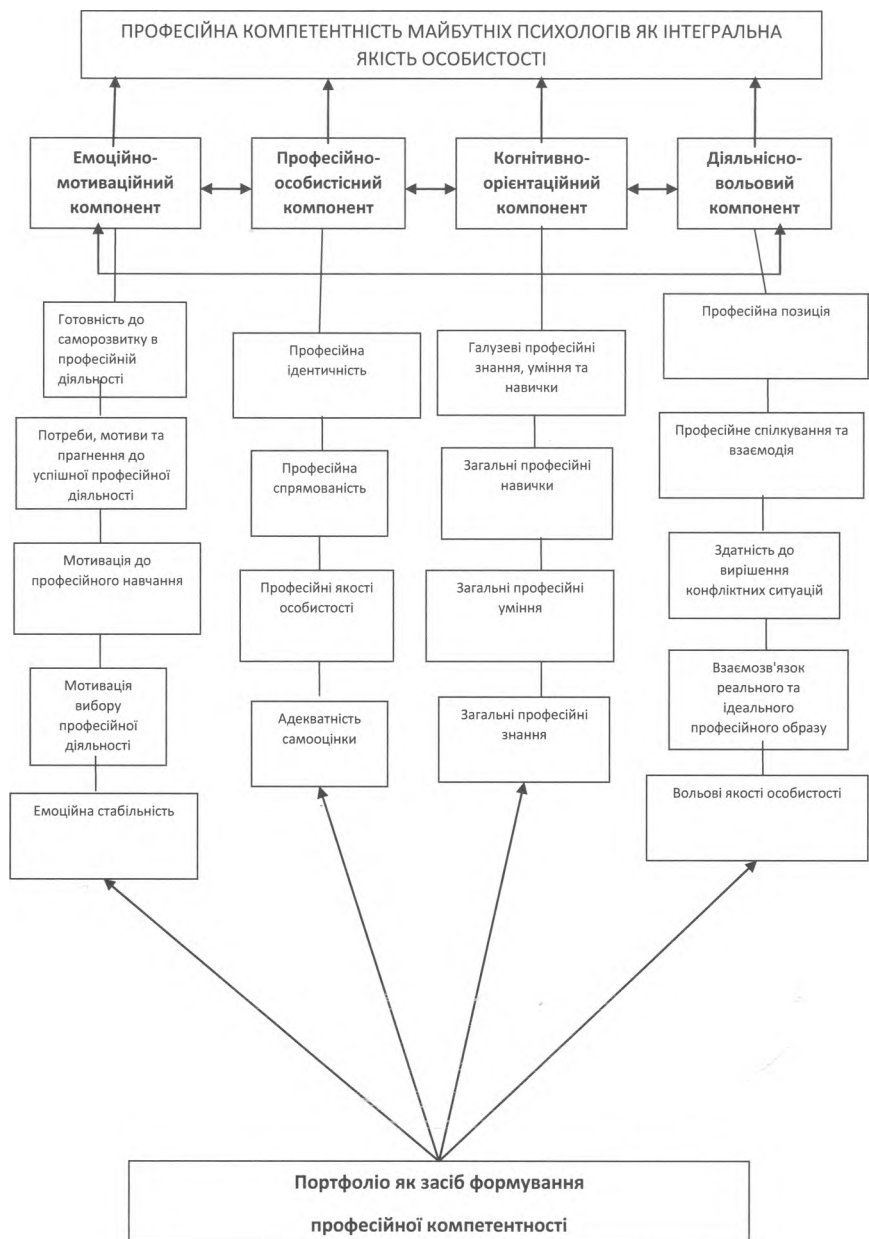

Рис. 1. Модель формування професійної компетентності майбутніх психологів засобами портфоліо

Когнітивно-орієнтаційний компонент характеризується таким складом показників: загальні професійні знання; загальні професійні уміння; загальні професійні навички; галузеві професійні знання, уміння та навички. Важливими елементами діяльнісно-вольового компонента є: вольові якості особистості; взаємозв'язок реального та ідеального професійного образу; здатність до вирішення конфліктних ситуацій; професійне спілкування та взаємодія; професійна позиція.

Отже, професійна компетентність майбутніх психологів містить: емоційно-мотиваційний; професійно-особистісний; когнітивно-орієнтаційний; діяльнісно-вольовий компоненти, - що є важливим фактом у процесі діагностики та створення моделі формування досліджуваного явища засобами портфоліо.

Література:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Г.Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2004 . – 1440 с.
2. Саврасова-В'юн Т.О. Практикум дослідження та формування професійно-психологічної компетентності майбутніх фахівців: навчально-методичний посібник / Т.О. Саврасова-В'юн. – Київ, 2015. – 224 с.
3. Бетина О.Б. Психология и педагогика: учеб. пособие/ О.Б. Бетина. – СПб.:Вектор, 2011. – 121 с.
4. Словник-довідник з культури української мови / Д.Гринчишин, А.Капелюшний, О.Сербенська, З.Терлак. – Л.: Фенікс, 1996. – 368 с.